

Lectio coram

Manželstvo a rodina z pohľadu spoločenských vied

1. **Sprevádzanie mladých pred vstupom do manželstva.** Aktuálna situácia rodiny. Príprava do manželstva ako katechumenátna cesta. Iniciácia do sviatosti manželstva. Kultúrny kontext ako faktor ovplyvňujúci sprevádzanie mladých cestou lásky. Skúsenosť lásky ako východisko prípravy a *kairos*. Cieľ sprevádzania a čiastkové ciele a etapy itinerára. Potreba overenia lásky a prechodové obrady medzi jednotlivými etapami itinerára. Obsah, forma, praktiky jednotlivých etáp itinerára.

Odporúčaná literatúra:

JÁN PAVOL II. *Familiaris consortio*, čl. 36-41; 51; 65-67.

FRANTIŠEK, *Amoris laetitia*, čl. 31-45; 205-216; 259-290.

NORIEGA, J. *Doprovázení snoubenců cestou lásky*, AKP, Brno 2018.

2. **Sprevádzanie v prvých rokoch manželstva.** Manželstvo ako dramatická skutočnosť: dar a povolanie. Antropologické výzvy a cesta budovania manželskej identity. Najčastejšie korene kríz a rozpadov v prvých rokoch manželstva. Cesta budovania manželskej identity v prvých rokoch manželstva. Farnosť ako primárne miesto sprevádzania. Príležitosti pre sprevádzanie plynúce zo života mladých manželských párov. Prítomnosť a úloha manželských párov v procese sprevádzania.

Odporúčaná literatúra:

JÁN PAVOL II. *Familiaris consortio*, čl. 11-13; 68-76.

FRANTIŠEK, *Amoris laetitia*, čl. 217-241.

NEUPAUER, R. [*Sprevádzanie v prvých rokoch manželstva: antropologické výzvy*](#)

LEPEIGNEUX, C. *První roky manželství*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2012.

CONTENTOVÁ, É. – LUCEREAUOVÁ, B. – MATHIEUOVÁ, V. *Zádrhele lásky*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2011.

3. **Sprevádzanie rozvedených.** Sprevádzanie ako trpezlivé putovanie. Zásady sprevádzania. Integrácia ako cieľ sprevádzania. Účasť na sviatostnom živote a živote Cirkvi rozvedených a nežijúcich v novom zväzku. Iregulárne situácie: Skutočná príčina, na ktorú sa je potrebné zamerať v procese integrácie rozvedených žijúcich v novom zväzku. O aký druh integrácie ide? Úloha Eucharistie v procese integrácie. Zmena doktríny? Potreba rozlišovania vo svetle pravdy o láske.

Odporúčaná literatúra:

Katechizmus katolíckej cirkvi, čl. 2383-2385.

JÁN PAVOL II. *Familiaris consortio*, čl. 77; 83-84.

BENEDIKT XVI. *Sacramentum caritatis*, čl. 27-29

FRANTIŠEK, *Amoris laetitia*, čl. 241-252; 291-312.

NEUPAUER, R. [*Sprevádzať, integrovať a rozlišovať: iregulárne situácie a Amoris laetitia*](#)

GRANADOS, J. – KAMPOWSKI, S. – PÉREZ SOBA, J.J. *Nová pastorační péče o rodiny. Průvodce podle Amoris laetitia*. Brno : AKP, 2017.

KONGREGÁCIA PRE NÁUKU VIERY. [*O pastorácii rozvedených a znovusobášených. Dokumenty, komentáre a štúdie*](#).

ŠPANIELSKA BISKUPSKÁ KONFERENCIA. [*Pravda o láske človeka*](#), SSV, Trnava 2013.

Lectio coram

Manželstvo a rodina z pohľadu spoločenských vied

4. **Formovanie Božieho obrazu v rodinnej katechéze.** Vplyv antropomorfizmu. Spôsob predstavenia Boha deťom a možné nebezpečenstvá (predstavenie Boha Otca, Ježiša Krista, Ducha Svätého).

Odporúčaná literatúra:

JENČO, J. *Pedagogika rodiny_handout*. s. 2-10.

5. **Formácia svedomia v rodinnej katechéze.** Teologický pohľad na svedomie. Postupný vývin svedomia (heteronómne, autonómne, teonómne svedomie). Kritériá pre formovanie svedomia (potreba pozitívnej orientácie, potreba zrelého rozlišovania, potreba vzorov, pomoc spoločenstva). Možné nebezpečenstvá. Postup pri osvojovaní morálnych postojov.

Odporúčaná literatúra:

JENČO, J. *Pedagogika rodiny_handout*. s. 11-19.

6. **Sexuálna výchova v kontexte výchovy k láske.** *Liberálna sexuálna výchova* (dôvody presadzovania, obsah, metódy, personálne zabezpečenie, cieľ, metodický materiál, znaky liberálnej SV). Skorá sexualizácia detí a jej riziká. *Adekvátna sexuálna výchova*. (Terminológia, cieľ, preventívny model ABC, obsah výchovy sexuality, subjekt - platformy VS, princíp subsidiarity).

Odporúčaná literatúra:

KUBY, G. *Globálna sexuálna revolúcia*, s. 266-325.

KUCHARČÍK, R. *Príprava na manželstvo a jej vzťah k stabilite manželstva*, s. 10-39.

PÁPEŽSKÁ RADA PRE RODINU. [Ľudská sexualita pravda a poslanie](#).

POSVÄTNÁ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU. [O ľudskej láske. Výchovné smernice. Náčrt sexuálnej výchovy](#).

GEIGER, H - DONAT, H. *Rozhovory o kresťanskej výchove*. Trnava : LÚČ, 1997. 93 s. ISBN 80-7114-216-6. s. 58-75.

7. **Rodinná politika.** Rozdiel medzi sociálnou a rodinnou politikou. Ciele rodinnej politiky. Princípy rodinnej politiky. Kompetencie štátu v rodinnej politike. Kompetencie regionálnej samosprávy. Kompetencie miestnej a obecnej samosprávy. Kompetencie občianskeho sektora.

Odporúčaná literatúra:

VEREŠOVÁ, A. *Sociálna a rodinná politika_handout*, s. 3-9.

8. **Nežiaduce vplyvy digitálnych médií na dieťa.** Kyberzávislosť. Dôvody vzniku závislosti od digitálnych médií. Závislosť od TV, notebooku, digitálnych hier, od internetu, sociálnych sietí, smartfónu. Digitálne médiá a spánkový deficit. Multitasking a jeho negatívny vplyv na psychiku človeka. Sebaovládanie a procesy v mozgu, ktoré ho podmieňujú.

Odporúčaná literatúra:

SPITZER, M. *Digitálna demencia*.

Lectio coram

Manželstvo a rodina z pohľadu spoločenských vied

SPITZER, M. *Kybernemoc*.

9. **Sexuálna revolúcia.** Historický vývoj (osvietenstvo, marxizmus, libertinizmus, utilitarizmus, maltuzianizmus, funkcionalizmus, romantizmus, pansexualizmus). Vyvrcholenie sexuálnej revolúcie. Ideológia rodovej rovnosti. Dôsledky (spochybnenie prirodzeného modelu manželstva, diskreditácia manželstva a jeho hodnôt, oslabenie kultúry manželstva).

Odporúčaná literatúra:

KUCHARČÍK, R. *Kríza manželstva v kultúrnom kontexte sexuálnej revolúcie*, s. 22-68.

KUBY, G. *Globálna sexuálna revolúcia. Strata slobody v mene slobody*. s. 73-81, 337-360.

RAUČINOVÁ, M. *Gender alebo rodová ideológia*.

10. **Právna úprava inštitútu manželstva v spoločnosti.** Snubné a revizionistické chápanie manželstva. Manželstvo ako úplná jednota osôb. Jednotiace činnosti, jednotiace dobrá (účel) a jednotiace záväzky manželstva. Telesná jednota osôb. Vzťah manželstva a reprodukcie. Diskriminácia homosexuálov? Neplodnosť a manželstvo. Riziká redefinície manželstva. Dôvody, pre ktoré štát reguluje manželstvo.

Odporúčaná literatúra:

GIRGIS, S. – ANDERSON, R. T. – GEORGE, R. P. *Čo je to manželstvo? Obhajoba zväzku muža a ženy*.

11. **Rodina v právnom systéme spoločnosti.** Prečo na manželstve záleží? Porovnanie rodiny založenej manželstvom s inými formami rodiny (sociologické zistenia). Manželstvo a funkcie rodiny – reprodukčná, výchovná, ekonomická. Aký má byť vzťah medzi prirodzenými spoločenstvami – rodinou, štátom a cirkvou? Právna úprava manželstva a rodiny v práve SR – silné a slabé stránky.

Odporúčaná literatúra:

WILCOX, W. B. a kol. *Prečo na manželstve záleží. Tridsať záverov spoločenskovedných výskumov*.

Katechizmus katolíckej cirkvi, čl. 2211.

Kompendium sociálnej náuky Cirkvi.

Ústava Slovenskej republiky

Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine

12. **Umelý potrat v kontexte práva.** Morálny status embrya – je embryo človekom? Je embryo osobou? Definícia osoby. Potrat ako neúmyselné zabitie (prípád slávneho huslistu). Utilitaristické argumenty v prospech potratu. Legislatíva a potraty. Ako sa dá pomôcť tehotnej matke?

Odporúčaná literatúra:

GEORGE, R. P. – TOLLEFSEN, CH. *Embryo. Obrana lidského života*.

13. **Pohlavná sústava muža.** Anatómia – pohlavné orgány a ich funkcie. Pohlavné žľazy, semenníky – stavba a funkcia. Spermioγένéza – vznik a vývoj pohlavných buniek –

Lectio coram

Manželstvo a rodina z pohľadu spoločenských vied

spermií. Pohlavná bunka – spermia. Tvorba ejakulátu. Pohlavný hormón – testosterón a jeho funkcie. **Pohlavná sústava ženy.** Anatómia – vonkajšie a vnútorné pohlavné orgány a ich funkcie. Pohlavné žľazy, vaječníky – stavba a funkcia. Oogenéza – vznik a vývoj pohlavných buniek – oocytov. Pohlavné hormóny – estrogén a progesterón, ich funkcie.

14. **Menštruačný cyklus.** Dĺžka menštruačného cyklu, pre a post-ovulačná fáza. Fázy MC, cyklické zmeny výstelky maternice. Hormonálna regulácia MC. Ovariálny cyklus – cyklické zmeny vo vaječníkoch. Ovulácia. **Prirodzené metódy plánovania rodičovstva.** Billingsova ovulačná metóda, Symptotermálna metóda, Creightonský model (základné princípy, symptómy pozorovania).

15. **Oplodnenie.** Priebeh oplodnenia a implantácia. HCG – ľudský choriový gonadotropín. Chromozómy a pohlavie jedinca. Základné bunkové delenia. Tehotenstvo. Fázy pôrodu. **Neplodnosť.** Hlavné príčiny neplodnosti. Metódy umelého oplodnenia. Úskalia asistovanej reprodukcie. NaProTechnology a NaProHelp – základné princípy. Metódy antikoncepcie. Mechanizmy antikoncepcného účinku. Nežiadúce účinky antikoncepcie. Hormonálna antikoncepcia a životné prostredie.

Odporúčaná literatúra pre otázky č. 13, 14, 15

DYLEVSKÝ, I. *Somatológia.*

ČALKOVSKÁ A. A KOL. *Fyziológia človeka pre nelekárske študijné programy.*

MELLOVÁ Y. A KOL. *Anatómia človeka pre nelekárske študijné programy.*

POSPÍŠIL M. A KOL. *Biológia človeka.*

KAPELLER K. A KOL. *Embryológia človeka.*

MACKU, F – ČECH, E. *Gynekologie pro střední zdravotnické školy.*

LUCAS LUCAS, R. *Bioetika pre všetkých.*

Prezentácie, poznámky a audio záznam z prednášok.

16. **Telesnosť ako dar a problematika homosexuality.** Biblický pohľad na sexualitu, Biologická a psychologická diferenciácia – vznik homosexuality, Argumentácie a protiargumentácie, Osobnosť človeka a homosexualita.

Odporúčaná literatúra:

FORGÁČ, M. *Všeobecná a klinická psychológia manželstva a rodiny.* Audio záznam z prednášok.

17. **Poruchy osobnosti – základné definície a príklady.** Nedôverčivý partner; Dištancovaný partner; Zvláštny partner; Nebezpečný partner: stručná charakteristika osobnosti, prejavy správania v partnerskom vzťahu, možné spôsoby prístupu k partnerovi.

Odporúčaná literatúra:

JOHNSON, W. B. – MURRAY, K. *Bláznivá láska. Vyznajte sa v problémovej osobnosti Vášho partnera.* Trenčín : Vydavateľstvo F, 2009. s. 39-104.

Lectio coram

Manželstvo a rodina z pohľadu spoločenských vied

18. **Poruchy osobnosti – základné definície a príklady.** Búrlivý partner; Teatrálny partner; Sebou zaujatý partner; Podmínovávajúci partner: stručná charakteristika osobnosti, prejavy správania v partnerskom vzťahu, možné spôsoby prístupu k partnerovi.

Odporúčaná literatúra:

JOHNSON, W. B. – MURRAY, K. *Bláznivá láska. Vyznajte sa v problémovej osobnosti Vášho partnera.* Trenčín : Vydavateľstvo F, 2009. s. 105-170.

19. **Poruchy osobnosti – základné definície a príklady.** Bojazlivý partner; Lipnuci partner; Rigidný partner; Zachmúrený partner: stručná charakteristika osobnosti, prejavy správania v partnerskom vzťahu, možné spôsoby prístupu k partnerovi.

Odporúčaná literatúra:

JOHNSON, W. B. – MURRAY, K. *Bláznivá láska. Vyznajte sa v problémovej osobnosti Vášho partnera.* Trenčín : Vydavateľstvo F, 2009. s. 171-232.

20. **Teória vzťahovej väzby.** Autori teórie, základné tézy. Typológia pripútania (bezpečné, neisto-vyhýbavé, neisto-ambivalentné, dezorganizované pripútanie). Štyri fázy primárnej stratégie. Tri fázy transformácie pripútanosti (protest, beznádej, odpútanosť). Rozdiel medzi pripútanosťou v detstve a v dospelosti. Determinanty vývinu vzťahovej väzby (traumatizácia dieťaťa, riziková gravidita, rizikový pôrod, dynamika agresie). Vzťahová väzba a religiozita. Boh ako vzťahová osoba Teória kompenzácie a teórie korešpondencie.

Odporúčaná literatúra:

HAŠTO, J. *Vzťahová väzba. Ku koreňom lásky a úzkosti.* Trenčín : Vydavateľstvo F, 2005. s. 69-73; 81-103 133.

HALAMA, P. – ADAMOVOVÁ, L. *Vzťahová väzba a religiozita.* Bratislava : Slovak Academic Press. Dostupné na internete: http://www.psychologia.sav.sk/upload/Adamovova_Halama_Vztahova%20vazba.pdf, s. 54-94.

FORGÁČ, M. *Aplikovaná psychológia manželstva a rodiny.* Audio záznam z prednášok.